

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Фізико-Технічний Інститут

Звіт
із лабораторної роботи №2
із дисципліни «Криптографія»
на тему
Криптоаналіз шифру Віженера

Виконав:
студент групи ФБ-13
Берчук В.В.

Київ – 2023

Мета роботи

Засвоєння методів частотного криптоаналізу. Здобуття навичок роботи та аналізу поточкових шифрів гамування адитивного типу на прикладі шифру Віженера.

Порядок виконання роботи

1. Самостійно підібрати текст для шифрування (2-3 кб) та ключі довжини $r = 2, 3, 4, 5$, а також довжини 10-20 знаків. Зашифрувати обраний відкритий текст шифром Віженера з цими ключами.
2. Підрахувати індекси відповідності для відкритого тексту та всіх одержаних шифртекстів і порівняти їх значення.
3. Використовуючи наведені теоретичні відомості, розшифрувати наданий шифртекст.

Вариант 9

Хід роботи

Підбираю ключі та пишу код (encryptor.py) який буде шифрувати текст (text.txt). Я вибрав такі ключі:

```
keys = {
    2: "шо",
    3: "бар",
    4: "лаба",
    5: "грива",
    10: "валентинка",
    11: "затрушенный",
    12: "клокочкозубый",
    13: "макродинамика",
    14: "авиаперелет",
    15: "дезинтоксикация",
    16: "высокодисперсный",
    17: "ребристотрубчатый",
    18: "катапультироваться",
    19: "абонентодержатель",
    20: "нефтегазопереработка"
}
```

У результаті маю:

Індекс для нешифрованого тексту:
0.057198

Ключ 2: 'шо'

Шифртекст:

ВЮЭЭЖЯККЮЮ

Індекс відповідності = 0,041849

Ключ 3: 'бар'

Шифртекст:

[illegible]

Індекс відповідності = 0.037506

Ключ 4: 'л

Шифртекст:

йдсяшньмуджррваншынипониханиодж

Індекс відпов:

Ключ 5: "Грива"
Шифртекст:

нансофдрфьамибъпыиьртгчгпак

юззпнюържеух

Індекс від

Ключ 10: 'валентинка'

Шифртекст:

мррфыгъйшрукю

лцшмчнэмуй

Індекс Відповідності = 0.036161

Ключ 11: 'затрушенный'

Шифртекст:

срѣбичиыѣ

Індекс відповідності = 0.033987

Для зручності запишу результати у таблицю:

Кількість символів ключа	Індекс відповідності
2	0.041849
3	0.037506
4	0.040354
5	0.036563
10	0.036161
11	0.033987
12	0.034017
13	0.035304
14	0.034769
15	0.034495
16	0.033389
17	0.034111
18	0.033603
19	0.034114
20	0.034258

Індекс для відкритого тексту: 0.057198

Перейдемо до завдання 3. Потрібно розшифрувати даний текст (9var.txt). Після виконання коду (index.py) маємо таблицю із значеннями індексів відповідності для цього тексту:

Кількість символів ключа	Індекс відповідності
2	0.032889
3	0.032803
4	0.032777
5	0.032811
6	0.032805
7	0.032728
8	0.032834
9	0.032699
10	0.032853
11	0.032767
12	0.032617
13	0.032877
14	0.032780
15	0.032627
16	0.033041
17	0.055390
18	0.032629
19	0.032884
20	0.032559
21	0.032814
22	0.032870
23	0.032783
24	0.032638
25	0.032717
26	0.033028
27	0.032470
28	0.032565
29	0.032944
30	0.032497

Бачимо що при $r = 17$ значення індексу помітно відрізняється. Збільшимо кількість символів до 70:

Довжина ключа 15: Індекс відповідності = 0.032627
 Довжина ключа 16: Індекс відповідності = 0.033041
Довжина ключа 17: Індекс відповідності = 0.055390
 Довжина ключа 18: Індекс відповідності = 0.032629

Довжина ключа 32: Індекс відповідності = 0.033009
 Довжина ключа 33: Індекс відповідності = 0.032896
Довжина ключа 34: Індекс відповідності = 0.055875
 Довжина ключа 35: Індекс відповідності = 0.032642

Довжина ключа 50: Індекс відповідності = 0.032629
Довжина ключа 51: Індекс відповідності = 0.055313
 Довжина ключа 52: Індекс відповідності = 0.032799
 Довжина ключа 53: Індекс відповідності = 0.032821

Довжина ключа 66: Індекс відповідності = 0.033001
 Довжина ключа 67: Індекс відповідності = 0.032625
Довжина ключа 68: Індекс відповідності = 0.055482
 Довжина ключа 69: Індекс відповідності = 0.032730

Бачимо такий же результат для r кратних 17, тому можемо припустити, що довжина ключа = 17 символів.

Тепер розіб'ємо текст на блоки (block_count.py) та порахуємо яка літера найчастіше зустрічається в кожному блоці.

```
Найчастіше в блоці 1: п
Найчастіше в блоці 2: ь
Найчастіше в блоці 3: о
Найчастіше в блоці 4: н
Найчастіше в блоці 5: о
Найчастіше в блоці 6: ь
Найчастіше в блоці 7: о
Найчастіше в блоці 8: г
Найчастіше в блоці 9: е
Найчастіше в блоці 10: л
Найчастіше в блоці 11: ы
Найчастіше в блоці 12: т
Найчастіше в блоці 13: ж
Найчастіше в блоці 14: э
Найчастіше в блоці 15: ц
Найчастіше в блоці 16: л
Найчастіше в блоці 17: к
```

Маємо: **пьоноъогелытжэцлк**

Припустимо, що це зашифровані літери “о” шифром Цезаря у кожному блоці.

Розшифровуємо по формулі $x = (y - k) \bmod m$, де x – літера відкритого тексту, y – літера шифрованого тексту, k – ключ, у моєму випадку – 14, m – кількість літер в алфавіті (32).

Після розшифровки маю ключ: **боаяамахчэндшпиъ.**

З цього моменту починаються складності. Зразу у ключі видно слово *эндшпиъ*, якщо замінити *э* на *л*. Припустимо, що так і є. Спробуємо дешифрувати (decryptor.py) таким поки перехідним ключем:

ружкстагчгозамканбкшосночькалепльвфщочнадыведомойбжзноймьпетпоказауънвечдминеизмендънадысмполыхаутпщцчудшсвмьсозвездиснветушывводитзбддьяловыиеруладьюарбб
астуцяминичиглйханерьматривалисердалкъверхотурьбийженнууомубылозамоаитъвсгуруниконуццггьесказаливышюдещйнныеюслпжйепаяюднакосбмйякалонрогнулаишукчуткь
ыроесловнпкфкнеродомогочувеноснашлзъпронзйвбуезъеуцтввердълахуноуцавершиепдццмальькоблканвоюнееэчднималосэбдэтоъччтооблабупудавычисчезлисоекусобюочени
ранньюжвчяемнонцатыйидегьяыадцовойлегюнонькьронлшиилдароановилцапротивоттчнвшигсмисемандсанюогнбфауходяпоурштуноъаледруимрещякиешчгортыпроевсалияследомсе
евеньсточгопопритигнсшалессонерытрудофмбвийословномусалкипрулращалинегььюкюсщядухолмогвцуприяуупнуукрепояъпосщевнювозвлсарехиодныйпалитанэромупуткимеддфрит
юазльхдевятъднжйропрожонныхнергйацдемдшиподходапмчзидощныбылиисеуактолкупослезатгщоодноуокозлонодиобжебифиздесъсогсоърядьхимператоссъялсьхерзениемдлитянар
ьлотрублеонийгольаскривойналегдорастывшейфсхушкочлоззриласэнийцмпейтораипреждоемоощийаастертифкнымэснкомотпрбвсеекбнатокподнпжсмхольиправителемощинойсьлы

У тексті вже видно деякі слова, які можна розрізнити. Візьмемо наприклад частину *созве*.

Ймовірно, що це слово *созвездие*. Спробуємо далі підібрати правильний ключ.

Розшифруємо **пьоноъогелытжэцлк** відносно інших літер, які трапляються в тексті найчастіше (їх я визначав у 1 лабораторній роботі).

Відносно *е*: кчиййхйюажцнбшсже

Відносно *а*: оынмнщнвдкъсьехкй

Відносно *и*: зфжежтжыэгукюхогв

Відносно *н*: впбабнбцшюоещрйюэ

Перебравши в нашому ключі на першій позиції літери, позитивний результат маю при літері *в*, тобто ключ: **воаяамахчэндшпиъ.**

пуыкстагчгозамканакшосночькалепльвфщочнадыведомойбжзноймьпетпоказатьнвечдминеизмендънадысмполыхаутпщцчудшсвмьсозвездиснвет
астуцяминичиглйханерьматривалисердалкъверхотурьбийженнууомубылозамоаитъвсгуруникомуццггьесказалибышюдещйнныеюсложйепаяью
ыроесловнпкфкнеродомогочудивонашлзъпронзйвбуезъеуцтввердъкахуноуцавершиеподццмальькоблакамвоюнееэчднималосъбдэтоъччтообл
ранньюжвчяемнонцатыйидевьяыадцовойлегюнонькьронлшиилдароановилцапротивостчнвшигсмисемандранюогнбфауходяпотрйштуноъаледруимпе
ебенъсточгопопртивншшалессонерытрудофмбвийословномуралкипрулращалинегььюкюсщядухолмоввцуприяуупнуукрепояъпосщевнювозвелсар
юазльхдевятъднейропрожонныхнергйацдемдшиподходапомчзидощныбылиистеактолкупослезавтщоодноуокозлонодиобжебифиздесъсовсоърядьх
ьлотрубленнийгольаскривойналегдорастывшейфсхушкочлоззриласэнийцмпейтораипреждоемоощийаастерсифкнымэснкомотправсеекбнатокп

Вже ближче, наступна літера о виглядає найкращим варіантом після в, залишимо її. На 3 місце є кандидати й, н, ж, б. Спробуємо й: **войяамахчэндшпиль**

путь стаю гозам канакрасночькалепльвущейнадыведомой бездноймьпетпоказатьснвечьдминеизменньнадысмпольхаютпрчудшсвье **созвездия** ветушв астуцаминичьиглаханерьматривалисьвдалкьверхотурыбашеннуоумбылозаметитьсгуруникомуничегыцесказалибыподещйныееюсложныепаяыодна ыроесловноклыкнеродомогочудищанасшлозьпронзившеезъцуютвердькамунноуцавершиеподнцмальькоблакамвеюнееэчднималосьбызототьчтооблака раннеевосемноцатыйидевятнадцатыйлег ионыоборонлишииелдарнадавилицапротивостоявшигсмисемандрадрогабфауходяпотраштуноьаледруимперяк ебедьстоцгопопротивникалесонерытрудолюбивыесловномуравкипрулращалиневысокуюсцядухолмоввнуприяуипнуякрепосаьпосщбнювозвелиарехии юазльхдевятднейзапрожонныхнергианцемдщиподходапомозидошпныбылиистечтьтолкуюпослезавтраодноуокозлогиеужебифиздесьсовсемрядьхимпе ьлотрубленнагольаскривойнавсегдорастывшейусмешкоцлоззриласьнаимпейторайпреждееемощийаастерсилкнымэснкомотправиеекбнатокподн

Підходить, залишаємо. Можна припустити, що перше слово в ключі це *война*, спробуєм його:

путь стаю гозам канакрасночькалепльвущейнадыведомой бездноймьпетпоказатьснвечьдминеизменньнадысмпольхаютпричудшсвье **созвездия** ветушв астуцаминичьиглазанерьматривалисьвдалкьверхотурыбашеннуоумбылозаметитьсгуруникомуничегыцесказалибыпродещйныееюсложныепаяыодна ыроесловноклыкнеродомогочудищанасшлозьпронзившеезъцуютвердькаменноуцавершиеподнцмальькоблакамвернееэчднималосьбызототьчтооблака раннеевосемноцатыйидевятнадцатыйлег ионыоборонлишииелдарнадавилицапротивостоявшигсмисемандрадрогабфауходяпотрактуюьаледруимперск ебедосточгопопротивникалесонерытрудолюбивыесловномуравьипрулращалиневысокуюсцядухолмоввнуприяуипнуякрепостьпосщбнювозвелитрехю разльхдевятднейзапрожонныхнергианцемдщиподходапомозидошпныбылиистечтьтолкуюпослезавтраодноуокозлогиеужебифиздесьсовсемрядьхимпе ьлотрубленнаягольаскривойнавсегдорастывшейусмешкоцлоззриласьнаимпейторайпреждееемощийаастерсилнымэснкомотправиеекбнатокподн

Маємо прогрес і ключ **война махч эндшпиль**. На цьому етапі я вирішив зауглити чи є щось в інтернеті, що містить ці слова і знаходжу книгу “Война мага. Эндшпиль”.

Спробуєм дешифрувати:

путь старогозам канакраснойскалепльвущейнадыведомой безднойможетпоказатьсявечнымининеизмеи астенаминичьиглазаневсматривалисьвдалкьверхотурыбашеннекомубылозаметитьсгуруникомуничегыцесказалибыпродещйныееюсложныепаяыодна троесловноклыкневедомогочудищанасквозьпронзившееземнуютвердькаменноенавершиеподнимало раннеевосемнадцатыйидевятнадцатыйлег ионыоборонявшииелдарнадавилинапротивостоявшихимис ебедостойногопротивникалег ионерытрудолюбивыесловномуравьипревращалиневысокуюгрядухолм разломдевятднейзапрошенныхнергианцемдляподходапомоидолжныбылиистечтьтолькопослезавтра овьотрубленнаяголоваскривойнавсегдазастывшейусмешкойвоззриласьнаимператорайпреждееемми

Текст розшифровано (decrypted_9var.txt), отже ключ **войнамагаэндшпиль**.

Висновок

У ході виконання лабораторної роботи я засвоїв методи частотного криптоаналізу. Я досліджував шифр Віженера, на прикладі якого я набув практичні навички аналізу та розшифрування криптографічних шифрів.